

Time: 3 hours

Marks: 100

- N.B.**
- 1. All questions are compulsory**
 - 2. Figures to the right indicate full marks.**
 - 3. Draw a neat diagram wherever necessary.**

Q1 A) Select the correct answers and rewrite the statements (Any 10)

10

- i. According to Ricardo, international trade is beneficial under
 - a. Absolute cost
 - b. Comparative cost
 - c. Equal differences in cost
 - d. Hidden cost
- ii. According to Heckscher and Ohlin basic cause of international trade is:
 - a. Difference in factor endowments
 - b. Difference in markets
 - c. Difference in political systems
 - d. Difference in ideology
- iii. The concept of offer curve to explain the gains from trade was introduced by
 - a. J M Keynes
 - b. Marshall and Edgeworth
 - c. J S Mill
 - d. Adam Smith
- iv. Which one of the following is an argument for free trade?
 - a. Protects domestic industries
 - b. Promotes self sufficiency
 - c. Helps diversification of industries
 - d. Promotes efficient allocation of world resources
- v. A tariff expressed as either a specific or an ad valorem rate, whichever is higher, is known as
 - a. General tariff
 - b. Mixed tariff
 - c. Compound tariff
 - d. Countervailing tariff.
- vi. _____ is one of the disadvantages of international economic integration.
 - a. Cross-border investment flows
 - b. Employment generation
 - c. Increasing interdependence
 - d. Conflict resolution
- vii. The current account of balance of payment does not include
 - a. Balance of visible trade
 - b. Import of services
 - c. Unilateral services
 - d. Foreign investment

- viii. Which of the following is not a non-monetary measure to correct the disequilibrium in BOP?
- Tariff
 - Import quotas
 - Export promotion
 - Devaluation
- ix. WTO incorporates proposal made by _____
- Arthur Dunkel
 - Adam smith
 - Keynes
 - Ricardo
- x. A forward rate agreement helps the user to _____
- Fix the cost of borrowing.
 - Reduce the cost of borrowing.
 - Cover exchange risk
 - Avail tax benefit
- xi. The foreign exchange market is considered as 24 hour market because _____
- It is open all through the day
 - All transactions are to be settled within 24 hours
 - At least one market is active at any point of time due to geographic dispersal
 - A minimum of 24 hours must lapse before any transaction is settled
- xii. FERA was replaced by _____ in India
- FEMA
 - FMCG
 - NEER
 - LERMS

Q.1. B) State whether the following statements are TRUE or False (Any 10)

10

- Comparative cost theory is based on the cost of supply and ignores demand.
- Economic development does not affect terms of trade.
- International trade increases the consumption level of participating countries.
- Policy of free trade encourages price rise.
- Specific tariffs may not be equitable.
- Trade blocs promote multilateralism.
- Balance of payments always balances in technical or accounting sense.
- Devaluation of domestic currency makes exports costlier.
- India is a founder member of WTO.
- The main function of the foreign exchange market is to earn foreign exchange. -
- Imports generate demand for foreign exchange.
- LERMS brought full convertibility in the current account.

Q2 Answer any two out of the following.

15

- Discuss Ricardian theory of comparative cost differences.
- Explain the factors affecting Terms of trade.
- Analyze the various types of gains from trade.

- Q3 Answer any two out of the following. 15
- Discuss the arguments in favor of the protectionist policy.
 - Explain the different types of tariffs.
 - What is international economic integration? Explain its objectives
- Q4 Answer any two out of the following. 15
- Discuss the structure of the Balance of payments.
 - Explain the different types of disequilibrium in the Balance of payments.
 - Discuss recent developments related to TRIPs.
- Q5 Answer any two out of the following. 15
- What are the functions of the foreign exchange market? Discuss.
 - Discuss the absolute version of the Purchasing Power Parity theory
 - Explain the role of the Central Bank in managing the exchange rate.
- Q. 6 Write short notes (Any four) 20
- Limitations of Heckscher-Ohlin theory.
 - Advantages of free trade policy
 - Non-tariff barriers.
 - Monetary measures to correct deficit in the balance of payments.
 - Arbitrage.
 - Exchange rate system in India.

xxxxxx

मराठी रूपांतर

वेळ: ३ तास.

गुण: १००

सूचना: १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.१ अ) योग्य उत्तरे निवडा आणि विधाने पुन्हा लिहा (कोणतेही १०)

१०

i रिकार्डोच्या मते, आंतरराष्ट्रीय व्यापार पुढील स्थितीत फायदेशीर आहे.

अ संपूर्ण खर्च

ब तुलनात्मक खर्च

क समान खर्च फरक

ड अदृश्य किंमत

ii हेक्चर आणि ओहलिन यांच्या मते आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे मूळ कारण ----- आहे.

अ संसाधनाच्या उपलब्धतेतील फरक

ब बाजार पेटेमधील फरक

क राजकीय प्रणालींमध्ये फरक

ड विचारसरणीत फरक

iii व्यापारातून मिळणारा नफा स्पष्ट करण्यासाठी प्रस्ताव वक्र ही संकल्पना यांनी मांडली.

अ जे एम केन्स

ब मार्शल आणि एजवर्थ

क जे एस मिल

ड अँडम स्मिथ

iv खालीलपैकी कोणता मुक्त व्यापाराचा युक्तिवाद आहे?

अ देशांतर्गत उद्योगांचे संरक्षण

ब स्वयंपूर्णतेला प्रोत्साहन

क उद्योगांचे विविधीकरण होण्यास मदत

ड जागतिक संसाधनांचे कार्यक्षम वाटप

करण्यास प्रोत्साहन

v. विशिष्ट किंवा मूल्याधारित या पैकी जे जास्त असेल त्याप्रमाणे जकात दर आकारल्या गेल्यास त्याला _____ म्हणून ओळखले जाते.

अ सामान्य दर

ब मिश्र दर

क कंपाऊंड दर

ड प्रतीनियंत्रण जकाती.

vi _____ हा आंतरराष्ट्रीय आर्थिक एकात्मतेचा एक तोटा आहे.

अ सीमापार गुंतवणुकीचा प्रवाह

ब रोजगार निर्मिती

क वाढते परस्परावलंबन

ड संघर्ष निराकरण

vii व्यवहार तोलातील चालू खात्यात पुढील गोष्टींचा समावेश होत नाही.

अ दृश्यमान व्यापार शिल्लक

ब सेवांची आयात

क एकतर्फी सेवा

ड विदेशी गुंतवणूक

- viii खालीलपैकी कोणता उपाय व्यवहारतोलातील असंतुलन दुरुस्त करण्याचा गैर-मौद्रिक उपाय नाही.
 अ आयात मालावरील जकात ब आयात कोटा
 क निर्यात प्रोत्साहन ड अवमूल्यन
- ix जागतिक व्यापार संघटने मध्ये _____ यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाचा समावेश होतो.
 अ आर्थर डंकल ब अँडम स्मिथ
 क केन्स ड रिकार्डो
- x वायदा दर करार वापरकर्त्याला _____ करण्यास मदत करतो.
 अ कर्ज घेण्याची किंमत निश्चितता ब कर्ज घेण्याचा खर्च कमी.
 क विनिमय धोका निवारण ड कर लाभ
- xi परकीय चलन बाजार हा 24 तासांचा बाजार मानला जातो कारण
 अ तो दिवसभर चालतो
 ब सर्व व्यवहार २४ तासांच्या आत निकाली काढायचे असतात
 क भौगोलिक परिस्थितीमुळे कोणत्याही वेळी किमान एक बाजार सक्रिय असतो.
 ड कोणताही व्यवहार पूर्ण होण्यापूर्वी किमान 24 तासांचा कालावधी पूर्ण झाला पाहिजे.
- xii FERA ची जागा भारतात _____ ने घेतली.
 अ FEMA ब FMCG
 क NEER ड LERMS

- प्र.१. ब) खालील विधाने सत्य आहेत की असत्य आहेत ते सांगा (कोणतेही 10)
- i तुलनात्मक खर्चाचा सिद्धांत पुरवठ्याच्या खर्चावर आधारित असतो आणि मागणीकडे दुर्लक्ष करतो.
 - ii आर्थिक विकासाचा व्यापाराच्या अटींवर परिणाम होत नाही.
 - iii आंतरराष्ट्रीय व्यापार सहभागी देशांच्या उपभोग पातळी वाढवतो.
 - iv मुक्त व्यापाराच्या धोरणामुळे किमती वाढण्यास प्रोत्साहन मिळते.
 - v विशिष्ट जकात दर समान असू शकत नाहीत.
 - vi व्यापार गट बहुपक्षीयतेला प्रोत्साहन देतात.
 - vii व्यवहार तोल नेहमी तांत्रिक किंवा लेखा अर्थाने समतोलात असतो.
 - viii देशांतर्गत चलनाच्या अवमूल्यनामुळे निर्यात महाग होते.
 - ix भारत हा जागतिक व्यापार संघटनेचा संस्थापक सदस्य आहे.
 - x परकीय चलन बाजाराचे मुख्य कार्य म्हणजे परकीय चलन प्राप्त करणे हे आहे.
 - xi आयातीमुळे परकीय चलनाची मागणी निर्माण होते.
 - xii उदारीकृत विनिमय दर व्यवस्थापन प्रणालीने चालू खात्यात पूर्ण परिवर्तनीयता आणली.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.

१५

- i रिकार्डांच्या तुलनात्मक खर्चातील फरकांच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.
- ii व्यापाराच्या अटींवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- iii व्यापारातून मिळणाऱ्या विविध प्रकारच्या नफ्यांचे विश्लेषण करा.

प.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.

१५

- i संरक्षणवादी धोरणाच्या बाजूने युक्तिवादांवर चर्चा करा.
- ii जकातीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- iii आंतरराष्ट्रीय आर्थिक एकीकरण म्हणजे काय? त्याची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.

१५

- i व्यवहार तोलाची संरचना स्पष्ट करा.
- ii व्यवहार तोलातील असंतुलनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- iii TRIP शी संबंधित अलीकडील घडामोडींवर चर्चा करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या.

१५

- i परकीय चलन बाजाराची कार्ये काय आहेत? चर्चा करा.
- ii खरेदी शक्ती समता सिद्धांताच्या सापेक्ष आवृत्तीची चर्चा करा
- iii विनिमय दर नियंत्रित करण्यात मध्यवर्ती बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.६ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

२०

- i हेक्शचर-ओहलिन सिद्धांताच्या मर्यादा.
- ii मुक्त व्यापार धोरणाचे फायदे
- iii जकाती व्यतिरिक्त अडथळे.
- iv व्यवहार तोलातील तूट सुधारण्यासाठी चे मौद्रिक उपाय.
- v. अंतरपणन.
- vi भारतातील विनिमय दर प्रणाली.
